CPI
CENTER RS ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

PREPREČEVANJE NASILJA

Četrti letni posvet za svetovalne in vodstvene delavce v poklicnem in strokovnem izobraževanju

Ljubljana, 6. november 2024

CPI

VKLJUČUJOČE *poklicno in strokovno izobraževanje*

Serija posvetov CPI na temo vključujočega poklicnega in strokovnega izobraževanja:

Ranljive skupine dijakov (2021)

Podpora dijakom tujcem (2022)

Vključujoča šola (2023)

*Preprečevanje nasilja (2024)**

** Aktualni članek na temo medvrstniškega nasilja, Tina Pivec:* https://vecer.com/popularno/je-medvrstniskega-nasilja-v-solah-res-vec-ali-smo-zanj-le-bolj-obcutljivi-10363825

CPI

PROGRAM DNEVA

9:30 - 11:00	**Nasilje v šolah**, prof. dr. Aleš Bučar Ručman
11:00 - 11:15	*Odmor*
11:15 - 12:25	**Iz prve roke: Soočenje z nasiljem v poklicnih in strokovnih šolah (izmenjava praks)**, Petra Založnik
12:25 - 13:00	*Odmor s pogostitvijo*
13:00 - 14:30	**Kako uspešno postopati pri vrstniškem nasilju**, mag. Vesna Draginc
14:30 - 14:45	*Odmor*
14:45 - 16:15	**Spletno nasilje med otroki in mladostniki,** Ajda Petek
15:15 - 16:30	**Iz prve roke: Soočenje z nasiljem v poklicnih in strokovnih šolah (povzetek)**, Petra Založnik

Dijaki s posebnimi potrebami

Od 2021/2022 do 2023/2024 se delež dijakov s PP povečal z 8,22 na 8,99 %. Delež se je znižal v **nižjem poklicnem izobraževanju** s 26 % na **23 %** in povečal v vseh drugih vrstah programov. V š. l. 2023/2024 je bilo **v srednjem poklicnem 18,3 %, v srednjem tehniškem in strokovnem 8,8 %** ter v gimnazijskem **4,4 %** dijakov s posebnimi potrebami. V celotnem PSI je delež **11,5 %.**

Vir: SURS, dostopno 5. november 2024: https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953255S.px.

CPI

Dijaki iz družinskih okolji z nižjim socialno-ekonomskim statusom

Verjetnost, da so dijaki v NPI ali SPI v **najnižji desetini** socialno-ekonomskega indeksa je **22 %.** Verjetnost, da so v **najvišji** desetini pa je **1%.**

Med tem, ko za gimnazijce velja 22 % verjetnost, da so v najvišji in 2 % verjetnost, da so v najnižji desetini.

Vir: Cankar, G. (2020). Pravične možnosti izobraževanja v Sloveniji. Državni izpitni center, Ljubljana. Str. 31-32. Dostopno 24. oktober 2023: https://www.ric.si/ric/knjiznica/

CPI

Dijaki z migrantskim ozadjem

Iz raziskav PISA 2018 in 2022 izhaja, da se je v Sloveniji **med 15-16 letniki** delež teh, ki so **priseljenci** prve ali druge generacije povečal z **8,9 % na 10 %**. Dijaki **druge generacije** so v povprečju dosegali 25 točk nižje rezultate kot leta 2018. Vendar ima bolj kot status priseljenca težo **jezik domačega okolja** in **socialno-ekonomski status**.

Vir:

Šterman Ivančič, K. (ur.) (2019). PISA 2018: program mednarodne primerjave dosežkov učencev in učenk: nacionalno poročilo s primeri nalog iz branja. Ljubljana: Pedagoški inštitut, str. 86, dostopno 8. novembra 2023: https://www.pei.si/wp-content/uploads/2023/06/PIRLS21_NacionalnoPorocilo_Splet.pdf

Šterman Ivančič, K. in Mlekuž, A. (ur.) (2023). PISA 2022: program mednarodne primerjave dosežkov učencev in učenk: nacionalno poročilo s primeri nalog iz matematike. Ljubljana: Pedagoški inštitut, str. 76, dostopno 2. novembra 2024: https://www.pei.si/wp-content/uploads/2024/04/Porocilo22_final_26032024.pdf

Dijaki v stiski

Delež mladih, starih 18–24 let, ki niso vključeni v izobraževanje in nimajo dokončane vsaj srednje poklicne izobrazbe, se je od leta 2021, ko je znašal 3,2 % zvišal na **5,4 %** v letu 2023, **kar je prvič od leta 2009 nad nacionalnim ciljem**, ki je določen za 5 %. Za š. l. 2008-2011 in 2014/15 smo zabeležili v nekaterih **PSI šolah** tudi do **30 % osip iz programa**. Šolskega osipa sicer sistematično ne spremljamo.

Vir:

SURS. Kazalniki socialne povezljivosti. Dostopno 2. novembra 2024: *https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0762116S.px/table/tableViewLayout2/*

Knavs, S. idr. (2019). Metodologija spremljanja in preprečevanja zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje, str. 7, 11-12. Dostopno 8. novembra 2023: metodologija-spremljanja-in-preprecevanja (cpi.si)

Katalogi nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK)

Medkulturni mediator/medkulturna mediatorka: https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/20871151	
Romski pomočnik/romska pomočnica: https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/05110571	**Tolmač/ica slovenskega znakovnega jezika**: https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/06131881
Skupnostni tolmač za albanski jezik/skupnostna tolmačka za albanski jezik: https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/80483271	**Skupnostni tolmač/skupnostna tolmačka za perzijski jezik:** https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/44614461
Skupnostni tolmač/skupnostna tolmačka za ukrajinski jezik: https://www.nrpslo.org/Pregled-NPKja?data=5614-561-1-2	**Skupnostni tolmač/skupnostna tolmačka za arabski jezik:** https://www.nrpslo.org/podrobnosti/npk/28422841

V okviru projekta TRAMIG in projekta Celostni pristop za uspešno integracio mirantov so bile razvite strokovne podlage za oblikovanje kvalifikacij (NPK-jev) za skupnostne tolmače za različne jezike in medkulturne mediatorje, oblikovala pa se je tudi Sekcija organizacij za integracijo migrantov, ki še vedno aktivno deluje v okviru Socialne zbornice Slovenija.

Kontakt: 01/5864-270, Barbara Velkov

CPI

Individualizacija v PSI

Individualizacija kot **didaktično načelo** spodbuja razvoj vključujoče šole skozi njeno osnovno aktivnosti – **izvedbo pouka, s ciljem optimalnega dosega učnih ciljev za vsakega dijaka.**

Individualizacija je tema vrste razvojnih projektov CPI že drugo desetletje!

Na posebni spletni strani namenjeni prav temu področju

https://cpi.si/individualizacija/

vas čaka pravo bogastvo razlag, pripomočkov in **primerov iz šolske prakse.**

CPI

Preprečevanje šolskega osipa

Ostani v šoli! Priročnik dobrih praks za preprečevanje osipa iz leta 2007, je še vedno referenčna točka za vsako poklicno in strokovno šolo.

Vir: https://cpi.si/aktualno/knjiznica/gradiva/ostani-v-soli/

V projektu CroCooS smo razvili **sistem zgodnjega opozarjanja na ravni šole z namenom preprečevanja šolskega osipa**. Opredelili smo znake stiske dijaka in oblikovali pristope ukrepanja.

Vira:

https://cpi.si/projektna-dejavnost/erasmus-plus/crocoos/

https://oktataskepzes.tka.hu/sl/crocoos

CPI

Preprečevanje šolskega osipa

Rezultati projekta **Mladi na prehodu**, katerega ciljna skupina so bili sicer mladi, ki niso v izobraževanju ali zaposleni (NEET), so zelo koristen vir informacij za delo z dijaki na prehodu, dijaki, ki se po prekinitvi izobraževanja vrnejo v šolo, ob ugotavljanju **poklicne zrelosti** mladih ter ob razmišljanju strokovnega delavca, **kaj pomeni nuditi podporo mladim**, ki se jim izobraževalno-karierna pot pošteno zaplete.

https://cpi.si/projektna-dejavnost/erasmus-plus/yit-mladi-na-prehodu/

Interaktivno orodje, samoevalvacija s pogovorom: https://youth-it.cool/Slovenian_version/ ***(Ni primerno za samostojno uporabo mladih!)***

CPI

Dijaki s posebnimi potrebami

Inkluzija in inkluzivnost

Model nudenja pomoči učiteljem pri delu z dijaki s posebnimi potrebami, ki so integrirani v redne oddelke

https://cpi.si/aktualno/knjiznica/gradiva/inkluzija-in-inkluzivnost/

Kaj morata dijak in delodajalec vedeti drug o drugem

Navodila delodajalcem za vodenje dijakov s posebnimi potrebami pri praktičnem usposabljanju z delom

https://cpi.si/aktualno/knjiznica/gradiva/kaj-morata-dijak-in-delodajalec-vedeti-drug-o-drugem/

CPI

Ključne kompetence v PSI

Koncept vključevanja ključnih kompetenc v izobraževalne programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja

Jezik, kultura, umetnost v PSI

Bralna pismenost *tudi s pomočjo* ***strokovne*** *literature:*
https://cpi.si/aktualno/novice/berimo-skupaj-tudi-strokovno-literaturo/

Bogat nabor ***kulturnih*** *aktivnosti: https://cpi.si/aktualno/novice/kulturno-umetnostna-vzgoja-2023-24/*

Ste že kdaj razmišljali o tem, kaj pomeni ***jezik v PSI****?*
https://cpi.si/aktualno/novice/jeziki-v-poklicnem-in-strokovnem-izobrazevanju/

CPI

Jezik, kultura, umetnost v PSI

*Ko **tehniška** šola sproži **umetniški** festival!*

https://cpi.si/aktualno/novice/18-leto-festivala-mladinskega-filma-za-srednjesolce/

***Dvig kulturnega kapitala dijakov v PSI**, CPI-jev dogodek, z malce ironičnim naslovom, ki se ga še vedno lahko „udeležite“:*

https://cpi.si/aktualno/knjiznica/gradiva/dvig-kulturnega-kapitala-dijakov-v-poklicnih-in-strokovnih-solah-10-oktober-2022-slovenska-kinoteka/

*Posnetek posveta: **Ko ne razume(š) učnega jezika**, CPI-jev dogodek, 10. oktober 2024: https://www.youtube.com/watch?v=imq8On6XK_c&t=987s*

CPI

Načrti za 2025

Na podlagi evalvacije o ***uresničevanju inkluzije v poklicnih in strokovnih šolah*** *objava pripomočka za samoevalvacijo uresničevanja inkluzije na šoli ter povabilo na prvo usposabljanje za šole na temo razvoja inkluzivne naravnanosti*

Objava zavihka ***Vključujoče PSI*** *na spletni strani CPI.*

https://vecer.com/popularno/je-medvrstniskega-nasilja-v-solah-res-vec-ali-smo-zanj-le-bolj-obcutljivi-10363825

Ne dolgo nazaj, je v članku časopisa Večer, novinarke Barbare Gavez Volčjak, raziskovalka Pedagoškega instituta Tina PIVEC, celovito predstavila stanje na področju nasilja na šolah. Izpostavlja, da brez kompetentne šole in njenih strokovnih delavcev, problematike nasilja ne bo mogoče rešiti. Strokovno javnost in odgovorne nagovarja k oblikovanju nacionalne strategije za spodbujanje

CPI
CENTER RS ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Koordinatorica Tanja Leskovar
tanja.leskovar@cpi.si ali 01 5864 259

Hvala

CPI e-novičnik

https://cpi.si/aktualno/e-novice/